

ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4
Participative Leadership Based on the Four Principles of Sangahavatthu of
School Administrators Under the Khon Kaen Primary
Educational Service Area Office 4

เยาวดี ภูนิละมัย¹,
พระครูปลัดบุญช่วย โชติวิโส (อัยวงศ์)² และ ประจิตร มหาหิง³
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น^{1,2,3}
Yaowadee Phunilamai¹
PhrakhrupaladBoonchuay Chotivungso (Auiwong)² and Prajit Mahahing³
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khon Kaen Campus^{1,2,3}
Corresponding Author, Email: yaoyaodee18@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีระหว่าง การวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การวิจัยเชิงปริมาณเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 311 คน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 รูป/คน โดยการเลือกแบบเจาะจงเพื่อใช้สำหรับการตรวจสอบความสอดคล้องหรือเที่ยงตรง

ผลการวิจัย พบว่า

1) สภาพปัญหาภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการรองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและ ด้านการมีส่วนร่วม

* ได้รับบทความ: 19 กุมภาพันธ์ 2568; แก้ไขบทความ: 20 มีนาคม 2568; ตอรับตีพิมพ์: 27 มีนาคม 2568

ในผลประโยชน์ ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

2) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 คือ 1) ผู้บริหารควรใช้หลัก "ทาน" โดยให้ทรัพยากรและการสนับสนุนแก่ครูและบุคลากรในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การตัดสินใจที่สำคัญ ในโรงเรียนควรมีการพิจารณาจากมุมมองที่หลากหลายของครูและบุคลากร 2) ผู้บริหารควรให้การสนับสนุนและทรัพยากรที่เหมาะสมในการดำเนินงาน 3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรแบ่งปันผลประโยชน์ จากความสำเร็จของโรงเรียนแก่ครูและบุคลากร 4) ผู้บริหารควรใช้หลัก "สมานัตตตา" โดยให้โอกาส ทุกคนในการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอย่างเท่าเทียม

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม; หลักสังคหวัตถุ 4; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This research aimed to: 1) examine the issues surrounding participatory leadership based on the Four Principles of Social Harmony (Sangahavatthu 4) among educational administrators under the Office of Primary Education Service Area 4 in Khon Kaen; 2) propose developmental approaches for participatory leadership based on the Four Principles of Social Harmony for these administrators. The study employed a mixed-method research approach, combining quantitative and qualitative methods. For the quantitative research, data were collected using a questionnaire with a reliability score of 0.98. The sample consisted of 311 school administrators and teachers, and statistical analysis included frequency, percentage, mean, and standard deviation. For qualitative research, data were collected through interviews with 9 key informants, selected purposively to ensure consistency and validity.

Findings were as follows:

1) Issues in participatory leadership based on the four principles of social harmony: the study found that the highest level of implementation by educational administrators under the Office of Primary Education Service Area 4, Khon Kaen, was in participation in operations, followed by participation in decision-making and participation in benefits, respectively. The least implemented aspect was participation in evaluation.

2) Guidelines for developing participatory leadership based on the four principles of social harmony: (1) administrators should apply the principle of Dana (Generosity) by providing resources and support to staff to encourage participation in decision-making. Major school decisions should consider diverse perspectives from staff. (2) Administrators should provide adequate support and resources to ensure the successful implementation of school operations. (3) Administrators should share the benefits of the school's achievements with staff members. (4) Administrators should apply the principle of Samanattata (Equality) by ensuring equal opportunities for all staff to participate in the evaluation process.

Keywords: Participative Leadership; Sangahavatthu; School Administrators

บทนำ

การบริหารในยุคโลกาภิวัตน์ จำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำและมีลักษณะเฉพาะหลายอย่างจึงจะนำไปสู่การบรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กรที่กำหนดไว้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นบุคคลที่มีวิสัยทัศน์ มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง บริหารงานด้วยความซื่อสัตย์ เป็นธรรม โปร่งใส เป็นแบบอย่างที่ดี มีสมรรถภาพหรือศักยภาพ ทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรมความสามารถในการบริหารการจัดการ ซึ่งจะส่งผลให้ได้รับความศรัทธาเชื่อถือจากครู นักเรียน ผู้ปกครองและคนในชุมชนและสังคมในปัจจุบัน ในการบริหารองค์กรหรือหน่วยงานให้ดำเนินไปในทิศทางที่กำหนด ภาวะผู้นำดังกล่าวนี้อาจมองได้ว่า เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในบุคคลใดบุคคลหนึ่งตามสถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อมกำหนดให้เป็นไป ความเป็นผู้นำเป็นหน้าที่หนึ่งในหลายๆหน้าที่ของผู้บริหาร ผู้บริหารจะต้องมีภาวะความเป็นผู้นำ คือ จะต้องมีความรู้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร นักทฤษฎีหลายท่านได้สร้าง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 28 มกราคม พ.ศ.2564 ทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน กำกับติดตามการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 รวม 5 อำเภอ จำนวนโรงเรียน 175 โรงเรียน ให้สามารถจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาเพื่อบริการประชาชนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม เป็นคนเก่ง มีความรู้ความสามารถ มีคุณภาพตรงตามจุดเน้นและเป้าหมายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ และความต้องการของชุมชนและของประชาชนจังหวัดขอนแก่น บริหารจัดการในรูปแบบองค์กรคุณคนบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล ทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

การมีภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมนั้น ผู้นำจำเป็นต้องนำหลักธรรมที่ทำให้เกิดการร่วมมือการยึดเหนี่ยวจิตใจเพื่อให้เกิดความสามัคคีในการปฏิบัติงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ และหลักสังคหวัตถุ 4 เป็นหลักธรรมที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานความสามัคคี จึงถือว่าเป็นหลักธรรมที่จำเป็นสำหรับการมีภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม อันประกอบด้วย ทาน คือ การให้ การเสียสละ ปิยวาจา คือ การกล่าวคำที่ไพเราะ เสนาะหู อุตถจริยา คือ การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์แก่เพื่อนมนุษย์รวมทั้งสังคม และสมานัตตตา คือ ความเป็นผู้ทำตนต้นเสมอปลายวางตัวเหมาะสม เพื่อประโยชน์ส่วนรวม

จากเหตุผลข้างต้นดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ซึ่งประกอบด้วย (1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจตามหลักสังคหวัตถุ 4 (2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามหลักสังคหวัตถุ 4 (3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ตามหลักสังคหวัตถุ 4 (4) การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลตามหลักสังคหวัตถุ 4 อันจะทำให้เข้าใจภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมตามหลักธรรมที่นำมาใช้อย่างชัดเจน และนำมาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์และความเจริญก้าวหน้าในการปฏิบัติงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 4 ได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

วิธีดำเนินการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม 4 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียน 4 ด้าน ได้แก่ ทาน (การให้) ปิยวาจา (การพูด) อุตถจริยา (ประพฤติตน) สมานัตตตา (เสมอต้นเสมอปลาย)

ประชากร ได้แก่ ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 4 จำนวน 1,639 คน (ข้อมูลสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ปี 2567)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ซึ่งได้ตรวจสอบคุณภาพด้วยการหาความเที่ยงตรง (Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน โดยผลของการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามพบว่า ทุกข้อผ่านเกณฑ์โดยมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 และทำการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามไปทดลอง (Try out) กับกลุ่มที่ใกล้เคียงกับประชากร จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.97 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.70 แสดงว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปใช้ในการศึกษาได้อย่างเหมาะสม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การหาคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 การหาค่าความตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้ Index of Item Objective Congruence (IOC)

1.2 การหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ Cronbach's Alpha

2. การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

2.1 ร้อยละ (Percentage)

2.2 ค่าเฉลี่ย (mean)

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2.4 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 แสดงดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยภาพรวม

(n=311)

ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.71	0.42	มาก	2
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	4.74	0.37	มาก	1
3. ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	4.68	0.46	มาก	3
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.67	0.47	มาก	4
โดยภาพรวม	4.70	0.41	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหัตถ์ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบว่า โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.70$) และเมื่อ จำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.74$) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{x} = 4.71$) ด้านที่มีระดับการปฏิบัติระดับน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{x} = 4.67$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1) สภาพภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหัตถ์ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหัตถ์ 4 ภาพรวม 4 ด้าน และทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะว่า การที่ผู้นำหรือผู้บริหารสถานศึกษานำหลักธรรมสังคหัตถ์ 4 มาใช้ในการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหารกับผู้ใต้บังคับบัญชาที่อยู่ในความดูแล ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมเป็นไปด้วยความราบรื่น สามารถระบุและแก้ไขปัญหาได้ตามความต้องการ และส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจกัน ซึ่งเป็นหลักอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้การทำงานมีความราบรื่นมากยิ่งขึ้น อันจะส่งผลให้บุคลากรในสถานศึกษามีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พระพรหมคุณาภรณ์ ได้ให้คำจำกัดความไว้ในพจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลธรรมว่า สังคหัตถ์ 4 หมายถึง ธรรมเครื่องยึดเหนี่ยว คือ ยึดเหนี่ยวใจบุคคล และประสานหมู่ชนไว้ในสามัคคี หลักสงเคราะห์มี 4 ประการ ได้แก่ 1. ทาน หมายถึง การให้ คือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปัน ช่วยเหลือกันด้วยสิ่งของตลอดถึงให้ความรู้และแนะนำสั่งสอน 3. ปิยวาจา หรือ เปยยวัชชะ หมายถึง วาจาเป็นที่รัก วาจาพูดตื้นน้ำใจ หรือวาจาซาบซึ้งใจคือกล่าวคำสุภาพไพเราะอ่อนหวานสมานสามัคคี ให้เกิดไมตรีและความรักใคร่นับถือ ตลอดถึงคำแสดงประโยชน์ประกอบด้วยเหตุผลเป็นหลักฐานจูงใจให้นิยมน้อมตาม 3. อัตถจริยา หมายถึง การประพฤติประโยชน์ คือ ขวนขวายช่วยเหลือกิจการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ตลอดถึงช่วยแก้ไขปรับปรุงส่งเสริมในทางจริยธรรม 4. สมานัตตตา หมายถึง ความมีตนเสมอ คือ ทำตนเสมอต้นเสมอปลายปฏิบัติสม่ำเสมอในชนทั้งหลาย และเสมอในสุขทุกข์โดยรวมกันรับรู้ร่วมแก้ไข ตลอดถึงวางตนเหมาะสมแก่ฐานะภาวะบุคคลเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อม ถูกต้องตามธรรมในแต่ละกรณี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูปลัดบุญช่วย โชติวิโส และคณะ ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการบริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหัตถ์ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาตามหลักสังคหัตถ์ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมการมีส่วนร่วมอยู่ใน

ระดับมาก ($\bar{x} = 4.47$, $S.D.=.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เป็นส่วนใหญ่ โดยด้านที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับสูงสุดคือ ด้านการบริหารงานวิชาการตามหลักอัตถจริยา รองลงมาคือ ด้านการบริหารงานวิชาการตามหลักปียาจา ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ ด้านการบริหารงานวิชาการตามหลักทาน และด้านการบริหารงานวิชาการตามหลักสมานัตตตา มีส่วนร่วมในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อิศริยาภรณ์ เทพประสิทธิ์ และคณะ ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2” ผลการวิจัย พบว่า สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 มีสภาพค่าความต้องการจำเป็น ด้านทาน คือ ผู้บริหารให้คำปรึกษาแนะนำและสร้างพลังความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ด้านปียาจา คือ ผู้บริหารมีอารมณ์ขัน ด้านอัตถจริยา คือ ผู้บริหารเป็นผู้มีความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้ ด้านสมานัตตตา คือ ผู้บริหารใช้ข้อเท็จจริงในการบริหารงาน แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านทาน เป็นผู้ให้ตลอดเวลา ประกอบด้วย 4 แนวทาง ด้านปียาจา มีวาจาเสนาะโสต ประกอบด้วย 4 แนวทาง ด้านอัตถจริยา สร้างประโยชน์มิหังหาย ประกอบด้วย 4 แนวทาง ด้านสมานัตตตา เสมอต้นเสมอปลายในทุกยาม ประกอบด้วย 4 แนวทาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธนา ไชยราช และคณะ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี โดยให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก การดำเนินงานตามเกณฑ์คุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล อยู่ในระดับมาก ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล ทุกองค์ประกอบมีความสัมพันธ์กันในทางบวก สมการการพยากรณ์การดำเนินงานตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล ได้อ่านาการพยากรณ์ ร้อยละ 61.50 โดยมีสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน ดังนี้ $\hat{Z} = 0.546 (X_1) + 0.263 (X_5) + 0.204 (X_1) + 0.176 (X_4) + 0.156 (X_2)$

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารควรมีการประชุมเพื่อหารือและรับข้อเสนอแนะจากครูและบุคลากรก่อนการตัดสินใจด้วยวิธีการที่หลากหลายและสอดคล้องกับบริบทของบุคคลหรือสถานศึกษานั้น ๆ เปิดโอกาสให้บุคลากรพัฒนาตนเองด้วยวิธีการที่หลากหลายอยู่เสมอ

1.2 ผู้บริหารควรชี้แจงนโยบายของสถานศึกษาให้ชัดเจนด้วยคำพูดที่สุภาพชัดเจน เพื่อให้บุคลากรทุกคนเข้าใจและปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายเดียวกัน

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินการกิจกรรมของโรงเรียน

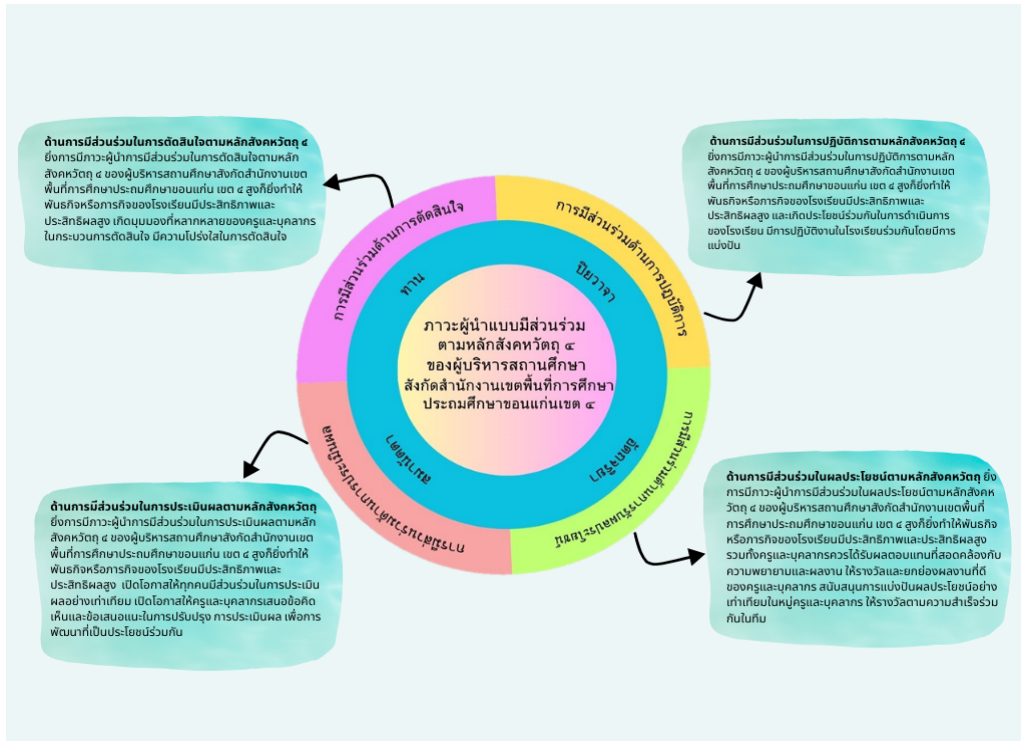
2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ด้านการบริหารกับการจัดการภาครัฐแนวใหม่ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในสถานศึกษาของรัฐ

2.2 ควรศึกษารูปแบบภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมกับการสร้างวัฒนธรรมองค์กรตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในสถานศึกษาของรัฐ

2.3 ควรศึกษาวิธีการบริหารทรัพยากรบุคคลแบบมีส่วนร่วมแนวใหม่ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในสถานศึกษาของรัฐ

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

เอกสารอ้างอิง

- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2551). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- นิตยา ภูบัวเพชร, สุนทร สายคำ และ พระครูปลัดบุญช่วย โชติวิโส. (2564). การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการบริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. *Journal of Modern Learning Development*, 1(1), 353-366.
- อิสยาภรณ์ เทพประสิทธิ์, พระครูกิตติญาณวิสิฐ และ ระวีง เรืองสังข์. (2564). การบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2. *วารสารสิรินธรปริทรรศน์*, 22(2), 78-88.
- ยุทธนา ไชยราช, พิชรินทร์ ชมภูวิเศษ และ นวัตร หอมสิน. (2567). ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี. *วารสารปัญญาปณิธาน*, 9(1), 155-168.